

prikazi–recenzije

Reviews – Critiques

Herbert Alphonso, *Osobni poziv: Duboka preobrazba kroz duhovne vježbe*. Kuče: Marignacija, 2018.

Ova knjiga isusovca Herberta Alphonsona prijevod je osmoga izdanja engleskoga izvornika *The Personal Vocation: Transformation in Depth through the Spiritual Exercises* (Rome: Pontificia Università Gregoriana, 2002). Na hrvatski jezik preveli su ju Marica Čunčić i Milivoj Vodopija, a hrvatsko izdanje uredila je Marica Čunčić. Knjiga je prevedena još na francuski, njemački, talijanski, japanski, korejski, poljski, portugalski, slovački, slovenski i španjolski jezik.

Knjiga sadržava sljedeća poglavlja: autorov predgovor prvomu izdanju; uredničin predgovor hrvatskomu izdanju; *Uvod*; I. *“Izbor” u ignacijanskim vježbama*; II. *Osobni poziv: Tajna jedinstva i spajanja u srcu života; Jedinstven, Bogom dan smisao u životu; Kristološke perspektive; Važno za razumijevanje osobnoga poziva*; III. *Razlučivanje i potvrda osobnoga poziva*; IV. *Dubinska preobrazba kroz osobni poziv: Svakodnevno donošenje odluka; Nalaženje Boga u svim stvarima; Formacija: temeljna i trajna; Zaključak; Dodatak I. Ispit svijesti; Dodatak II. Poseban ispit.*

Knjiga *Osobni poziv* vrhunac je personalizma, filozofskoga pravca koji je rođen kao reakcija na pogubne kolektivizme, primjerice nacizam, fašizam i komunizam. Personalist Emmanuel Mounier kaže: “Svaki čovjek, bez iznimke, ima pravo i dužnost razvijati svoju

osobnost.” Peter Maurin prenio je personalizam iz Francuske u Ameriku te utjecao na Dorothy Day, koja je slijedila svoj osobni poziv da radi za siromahe i mir. Potvrdu osobnoga poziva dobivala je na svetoj misi. Među katoličkim intelektualcima uključenim u personalizam bili su primjerice Jacques Maritain, Nikolai Berdjaev te kardinal Jean G. M. Danielou. Koliko je personalizam smetao komunizmu, vidi se iz primjera hrvatskoga personalista Stjepana Tomislava Poglajena, koga su komunisti progonili. Personalizam ima svoj izvor u kršćanstvu. Knjiga *Osobni poziv* naglašava kršćansko shvaćanje osobe. Osoba je biće koje može reći “ja”. Autor je produbio personalizam. Govori kako Bog Stvoritelj daje vlastito jedinstveno neponovljivo i neopozivo poslanje prilikom stvaranja našega “ja” u utrobi majke i da je svaki čovjek osobno pozvan da se na jedinstven način u najvećoj mogućoj mjeri ostvari u Isusu Kristu. Taj osobni poziv daje svakomu neotuđivo dostojanstvo, najdublji smisao osobnoj povijesti, talentima i okolnostima života koji se spajaju u plodonosno poslanje. Svatko odražava Isusa Krista na neponovljivo jedinstven i sebi svojstven način, koji je ujedno najveća slava Božja, naša najdublja radost, a za naše bližnje i društvo, najveća korist. Isus Krist daje dubinski smisao našoj osobnoj povijesti, našim talentima i okolnostima života i spaja ih u plodonosno poslanje, koje nam Bog Otac daje ako se odazovemo njegovu pozivu koji nam upućuje osobno. U Svetom pismu ima mnogo potvrda da Bog osobno zove. “Zato i molimo uvijek za vas da vas Bog učini dostojnima poziva i snažno dovede do punine” (2 Sol 1,11). Nakon što je sv. Terezija od Djeteta Isusa nabrojila sve što bi htjela biti i učiniti za Isusa, tražeći koji je ona ud tijela Kristova, našla ga je: srece! Bio je to njezin osobni poziv: “U srcu Crkve svoje majke, bit ću ljubav!”

Osobni poziv usko je vezan uz čovjekov identitet, ili odgovor na pitanje: tko sam ja. Stoga knjiga govori o najdubljem Bogom danom čovjekovu identitetu. Osobni je identitet važan za moralan život osobe. U nedostatku identiteta dobri ljudi upadaju u moralnu regresiju. To je tzv. Raskoljnikovljev sindrom, prema liku Raskoljnikova koji u romanu F. M. Dostojevskoga *Zločin i kazna* priznaje da ne zna tko je pa postaje ubojica. Psiholozi se slažu da čovjek uđe u moralnu regresiju ako ne zna tko je, odakle je i kamo ide. Identitet je važan i za život naroda. Kad je sv. Ivan Pavao II. Veliki posjetio Poljsku prvi put kao papa 1979. godine, počeo je proces kojim je komunizam u Poljskoj došao svojem kraju. Papa je ignorirao poljski komunistički režim, nije govorio o politici. Govorio je o moći duhovnoga identiteta, o onom što čovjek jest: “Niste vi ono što vam govore da jeste, dopustite da vas podsjetim tko ste uistinu.” Podsjetio ih je na krštenje u 10. stoljeću i uključivanje u kršćanski svijet. Skandirali su: “Hoćemo Boga!” Papa je tada upitao pred svima komunističku vlast: “Čujete li što narod želi?” Vratio im je identitet i dao im duhovno oruđe otpora, koje komunizam nije mogao podnijeti i 1989. godine Solidarnost je dobila prve slobodne izbore. Pet mjeseci poslije toga pao je Berlinski zid u Njemačkoj i komunizam u Europi bio je poražen. Povijest dakle ne funkcionira samo kroz politiku i ekonomiju. Moć ljudskoga duha može zapaliti svjetske povijesne promjene.

Značenje osobnoga poziva važno je za mlade koji traže smisao života. U završnom dokumentu predsjednoga susreta mladih u Rimu 2018. kaže se: “Potrebno je pronaći jednostavno i jasno poimanje značenja poziva, koje će biti kadro istaknuti smisao poziva, poslanja te želje i težnje da ga se slijedi.” Dva su značenja poziva u Crkvi: poziv kao svećeničko i redovničko zvanje i poziv koji

“dolazi iz unutarnjega dostojanstva samoga života te svatko nosi odgovornost razlučiti tko je on od Boga pozvan biti i što je pozvan činiti”. Hrvatskoj mladeži ova knjiga može u tom pomoći. Pogotovo u okviru duhovnih vježbi koje u svojoj strukturi nude razlučivanje zvanja.

Knjiga je predstavljena 2019. godine 16 puta u raznim gradovima: Ploče, Split, Mostar, Podsused, Đakovo, Vukovar, Osijek, Zagreb, Rijeka, Dubrovnik, Udbina, Korčula, Orebić, Hvar i Sarajevo. O knjizi su govorili: Marica Čunčić 15 puta, Marina Damjanović Tolj dva puta, Martina Kuveždanin, preč. Tomislav Čorluka, župnik fra Ivica Jagodić, ravnatelj Državnoga arhiva u Vukovaru Petar Elez, savjetnica u veleposlanstvu Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici Zlata Penić Ivanko dva puta, dopredsjednica udruge hrvatskih intelektualaca Mirjam Goll, p. Mijo Nikić, predstojnica Družbe sestara Presvetoga Srca Isusova Dobroslava Mlakić, Darija Damjanović Barišić, Irina Budimir, Silvia Sokal Gajević, don Marin Lučić, č. s. Ana Begić, don Ivan Jurin, kardinal Vinko Puljić, p. Mato Anić, Sandra Bjelan–Guska i fra Danijel Rajić.

Autor knjige p. Herbert Alphonso (1930.–2012.) bio je ravnatelj Ignacijanskoga centra za duhovnost u generalnoj kuriji Družbe Isusove u Rimu i dekan Instituta za duhovnost Papinskoga sveučilišta Gregoriana. Predavao je duhovnu teologiju i ignacijansku duhovnost te davao duhovne vježbe studentima i vjernicima. Njegova je knjiga plod iskustva u vlastitim duhovnim vježbama. Razlučio je svoj istinski i najdublji “ja”, osobni poziv, pa tvrdi da razlučivanje najdubljega “ja” predstavlja korjenito značenje izbora koji je cilj duhovnih vježbi. Iskustvo duhovnih vježbi naučilo ga je da se najdublja preobrazba odvija u življenju osobnoga poziva.

Preporučio mi je da prevedem njegovu knjigu i na hrvatski jer može po-

moći sudionicima duhovnih vježbi u Programu Injigo. Osim po knjizi *Osobni poziv*, Herbert Alphonso poznat je po definicijama duhovnoga vodstva, nove askeze te praćenju i razlučivanju molitvenoga iskustva. Njegova je duhovna teologija važna za Program Injigo. Slušne snimke njegova seminara *O duhovnom vodstvu* dala sam prevesti na hrvatski. Dostupne su na šest nosača zvuka: 1. Koncept duhovnoga vodstva; 2. Pedagogija molitve; 3. Afektivnost u molitvi; 4. Diskusija i pitanja o molitvi i afektivnosti u molitvi; 5. Razlučivanje i rast u molitvi; 6. Pojednostavljenje molitve. Transkripti hrvatskoga prijevoda nekih njegovih predavanja objavljeni su u časopisu *Injigo* (Časopis za sudionike ignacijanskih duhovnih vježbi u Programu Injigo): Pojam duhovnog vodstva, *Injigo*, br. 1, str. 42–43 (2014); Strah od duhovnog vodstva, *Injigo*, br. 2, str. 60–66 (2015); Kršćanski duhovni život, *Injigo*, br. 3, str. 44–45 (2015); Nebiblijsko i biblijsko duhovno vodstvo, *Injigo*, br. 4, str. 44–45 (2015); Tri stupnja autentičnoga duhovnog vodstva, *Injigo*, br. 5, str. 46–47 (2016); Duhovno vodstvo i psihološko savjetovanje, *Injigo*, br. 6, str. 32–33 (2016); Duhovno vodstvo i psihološko savjetovanje 2. dio, *Injigo*, vol. 7, str. 34–36 (2017); Pedagogija molitve, *Injigo* 10 (2019) 38–39; Duh molitve, *Injigo*, br. 11, str. 32–33 (2019); Želite li naučiti moliti? Tada molite! *Injigo*, br. 12, str. 34–35 (2021).

Knjiga *Osobni poziv* koristit će duhovnim vodama i pratiteljima u duhovnim vježbama, vježbateljima i svakomu tko želi odškrinuti vrata srca i krenuti u traganje za svojim najdubljim “ja”, vlastitom neponovljivom jedinstvenosti. Svakoga čitatelja izazvat će da traži i nade svoj osobni poziv.

Marica Čunčić

Romano Guardini, *Prihvaćanje samoga sebe*. Split: Verbum, 2021.

U izdanju nakladničke kuće Verbum iz Splita 2021. godine u biblioteci Idea 16 iz tiska je izašla knjiga pod naslovom *Prihvaćanje samoga sebe* autora Romana Guardinija. Knjiga obuhvaća 94 stranice te sadrži *Predgovor hrvatskomu izdanju* (str. 5–23) autora Tomislava Pervana. Knjiga se sastoji od dva dijela. Prvi je dio pod naslovom *Prihvaćanje samoga sebe* (str. 25–53), a drugi dio pod naslovom *Samo onaj koji poznaje Boga može spoznati čovjeka* (str. 55–94), u kojem su obrađene tri teme: *Čovjek u svjetlu objave* (str. 57–77), *Čovjekovo ime* (str. 78–86) i *Božja blizina i daljina* (str. 87–94). Na kraju knjige nalazi se *Sadržaj*.

U predgovoru hrvatskomu izdanju Tomislav Pervan donosi kratki presjek života Romana Guardinija opisujući njegov mukotrpan put traganja i upoznavanja vlastitoga životnoga puta od prvih godina života do bogate i plodne akademske karijere i svećeničkoga poziva, koji je svojim djelovanjem, a ponajviše plodnim pisanjem, predavanjima ostavio dubok trag i nadahnuće mnogim teolozima i vjernicima u Crkvi. Utirući put dubljega razumijevanja otajstva kršćanskoga života u svjetlu otajstva osobe Isusa Krista, pokazao je da punina života može se naći i živjeti unutar Crkve mističnoga Tijela Kristova. Time je, kako ističe Pervan, Romano Guardini postao učiteljem *Praeceptor Germaniae* — naziv koji je dobio od jednoga opata, što je u biti sažimalo njegov životni poziv i službu. On je bio čovjek Duha koji je nastojao dublje proniknuti u misterij čovjeka u svjetlu vjere.

U prvom dijelu naslovljenom *Prihvaćanje samoga sebe* Guardini polazi od temeljnoga ljudskoga iskustva, a to je spoznaja vlastitoga postojanja. Iz toga temeljnoga ljudskoga iskustva sa-